

21 grudnia 2023 roku

Działalność w modelu „family office”

W 2019 roku Urząd KNF zwracał uwagę¹ na wzrost liczby podmiotów z siedzibą w Polsce, które oferują usługi zarządzania majątkiem (tzw. wealth management), w tym reklamują swoją działalność jako tzw. „family office”.

Urząd KNF zaobserwował niepokojącą praktykę, polegającą na działalności takich podmiotów, które z uwagi na charakter świadczonych usług, mogą wchodzić w sferę bezwzględnych czynności maklerskich, to jest takich, do świadczenia których wymagane jest zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego².

Jeden ze zidentyfikowanych w ostatnim czasie przez Urząd KNF modeli funkcjonowania podmiotu typu „family office” opierał się na nieformalnej (bez podpisania odpowiednich dokumentów) współpracy przedstawicieli „family office” z podmiotami nadzorowanymi i reprezentowaniu klientów „family office” w kontaktach z tymi podmiotami, w oparciu o udzielone reprezentantom „family office” pełnomocnictwa. Na ich podstawie reprezentanci „family office” nabywali i zbywali, w imieniu i na rzecz swoich klientów, instrumenty finansowe. Następowo to w ramach swobody w doborze instrumentów finansowych do portfeli klientów. Wynagrodzenie za usługę „family office” mogło przybierać formę miesięcznych abonamentów albo opłaty procentowej od posiadanych przez klienta wartości aktywów. Realizację decyzji inwestycyjnych w ramach uznania przedstawicieli „family office” poprzedzał m.in. audyt poszczególnych aktywów klienta, w wyniku którego rekomendowano docelowy portfel instrumentów finansowych, co wiązało się z nabyciem bądź zbyciem poszczególnych instrumentów. Po takim audycie, dochodziło również do okresowej oceny portfela instrumentów finansowych bądź przygotowania i przekazywania klientom rekomendacji inwestycyjnych.

Działanie takie powinno być ocenione pod kątem prowadzenia działalności maklerskiej, zgodnie z ustawą o obrocie instrumentami finansowymi³. Czynności te mogą bowiem być m.in. zakwalifikowane jako podejrzenie nielegalnego świadczenia usługi zarządzania portfelem aktywów, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych lub też – poprzez przygotowanie i przekazywanie klientom rekomendacji inwestycyjnych – podejrzenie świadczenia nielegalnego doradztwa inwestycyjnego. Nie jest wykluczone, że

¹www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_w_sprawie_podmiotow_oferujacych_us%C5%82uge_zarzadzania_majatkami_64302.pdf

² W przypadku podmiotów z siedzibą w innym państwie Europejskiego Obszaru Gospodarczego wymagane jest zezwolenie macierzystego organu nadzoru oraz przejście odpowiedniej procedury notyfikacyjnej w KNF w zakresie prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP.

³ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. 2023 poz. 646 ze zm.)

w określonych stanach faktycznych może dojść również do wystąpienia podejrzenia nieuprawnionego świadczenia usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, wykonywania takich zleceń lub oferowania instrumentów finansowych.

Z kolei świadome wspomaganie działalności takich podmiotów przez podmioty nadzorowane lub ułatwianie działalności takim podmiotom, może być zakwalifikowane pod kątem podejrzenia pomocnictwa/współsprawstwa w prowadzeniu nielegalnej działalności przez podmiot nienadzorowany. Ponadto, udział pracowników podmiotów nadzorowanych w opisanym procederze będzie również odpowiednio uwzględniany w procesach nadzorczych realizowanych przez Urząd KNF w stosunku do tych podmiotów.

Prowadzenie działalności maklerskiej bez uprawnień stanowi czyn zabroniony i podlega karze, o której mowa w art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Po 29 września 2023 roku takie działanie zagrożone jest karą grzywny do 5 000 000 zł albo karą pozbawienia wolności do lat 5 albo obiema tymi karami łącznie.

W przypadku sporządzenia przez Urząd KNF zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, dane podmiotu objętego zawiadomieniem zamieszczane są na Liście Ostrzeżeń Publicznych Komisji Nadzoru Finansowego.